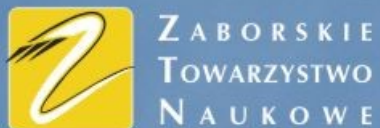

Legenda:

- - gniazda bocianie nie zajęte, tylko odwiedzane
- - gniazda bocianie zajmowane sporadyczne
- - gniazda bocianie wykorzystywane systematycznie
- - gniazda bocianie porzucone w ostatnich 9 -5 latach
- - gniazda bocianie nowe z ostatnich 7 lat

89-632 Brusy, Dworcowa 18
www.ztn.com.pl
ztn@ztn.com.pl

Sfinansowano ze środków
 Starostwa Chojnickiego

ZABORSKIE BOCIANY

KASZUB. BÒCÓN
 ŁAC. CICONIA CICONIA

Bocian biały z rzędu brodziejących (w płytkiej wodzie i średnio wysokiej trawie) należy do rodziny bocianów (Ciconiidae) liczącej 17 gatunków: (m.in. żabiru, kleszczak, dławigad, marabut). W Europie występuje jeszcze jego rzadki kuzyn – bocian czarny (hajstra, *Ciconia nigra*). Rozpiętość skrzydeł wynosi ok. 2 m, a waga dochodzi do 4 kg. Samica i samiec nie różnią się wyglądem zewnętrznym. Młode wyróżnia brązowawy dziób. Szybkuje wytrwale, często na znacznych wysokościach w wstępujących prądach powietrza.

Przylatuje na przełomie marca i kwietnia, odlatuje w końcu sierpnia, czasem we wrześniu. Jako gatunek synantropijny zamieszkuje przy ludzkich siedzibach, gdzie blisko mu do wilgotnych łąk i pastwisk. Duże gniazdo z chrustu (waga sięga tony) budował tradycyjnie na budynkach, drzewach, a współcześnie coraz częściej na słupach energetycznych.

Szukając pożywienia stąpa majestatycznie. Mało wybredny je to, co może połknąć: ma w jadłospisie bezkręgowce (dżdżownice, pijawki, ślimaki, małże, skorupiaki, chrząszcze, pasikoniki, świerszcze, larwy owadów); ryby; płazy (żaby, traszki); gady (węże, jaszczurki); pisklęta ptaków gnieźdzących się na ziemi; drobne ssaki (normiki, myszy, kryty, ryjówki).

W starożytności obserwowano regularne przeloty stad bocianich nad Bliskim Wschodem, nie wiadomo jednak skąd i dokąd lecą. Biblia naucza: „Nawet bocian w przestworzach zna swój czas” (Jeremiasz 8,7). Według poglądów antycznych bociany karmią swoich starych, niedołężnych rodziców, stąd prawo rzymskie zobowiązujące dzieci do utrzymywania swoich starych rodziców nazywano *lex ciconaria*.

W bajce dla ciekawskich dzieci bocian przylatuje z niemowlęciem nad dom i wrzuca je do mieszkania przez komin (dorośli zaś rozumieją ukrytą symbolikę, że długi dziub to fallus, a komin to vulwa).

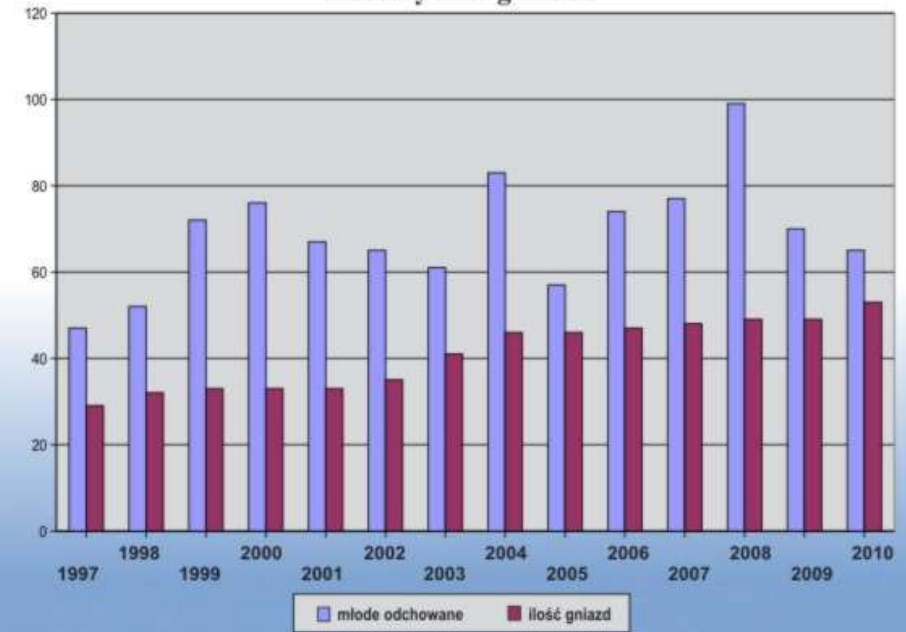
Bocian w sposobie bycia sprawia wrażenie ptaka „dumnego”, u Kaszubów zwrot „mieć większego ptócha jak bęcóna” znaczyl wynosić się nad innych. Traktowano go także z humorem i pewnie dlatego „gódac o bęcónach” tyle znaczyl, co zmyślać.

Uznawany jest zwiastunem wiosny: „Bo już bocian przyleciał do rodzinnej sosny i rozpiął skrzydła białe, wczesny sztandar wiosny” (Pan Tadeusz 11,23-24). Jak na Litwie tak i na Kaszubach, bo mawiano tu: „Czej kòzogrèsc zakwitò, wies bęcóna witò”. A w czasach, gdy dzieci biegały boso słuszne było rozporządzenie: Jak bocian przyleci, możecie wyjść na dwór dzieci. W przesądach ludowych, kto we wsi zobaczył pierwszy bociana miał szczęśliwą wróżbę, ale jeśli ptak siedział, to niestety był to zły znak Sądzone, że chroni domostwa przed pożarem: „Poważny bocianie, polskich słomianych strzech święty Florianie”.

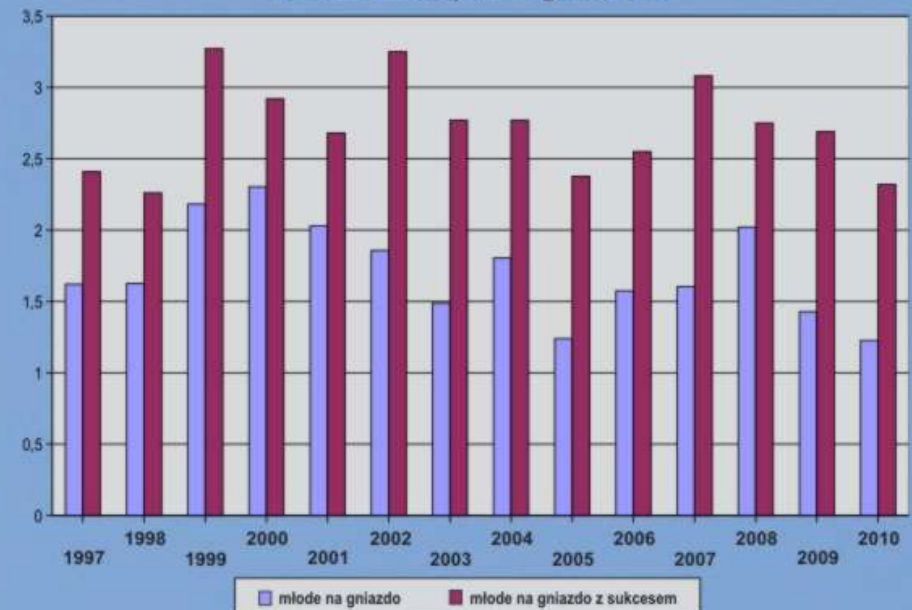

Wyniki badań populacji bociana białego w gminie Brusy w latach 1997-2010

Bociany i ich gniazda

Średnia młodych w gnieździe

Wyniki inwentaryzacji gniazd bociana białego w gminie Brusy (młode odchowane)												© ZTN Brusy		
Lata badań	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Antoniewo														
Asmus														
Broda	4	3	4	5	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brusy Jaglie Chelmowski	2	1	3	1	0	3	3	4	2	2	0	3	2	1
Brusy Jaglie Lubiński								1	2	3	4	2	3	3
Brusy Jaglie Pestka										2	0	2	0	1
Brusy wyb. 49a								0	0	2	0	3	0	3
Brusy wyb. 59							0	0	0	0	4	2	4	0
Brusy-Krowi Most	4	2	4	4	4	4	2	3	2	3	5	3	0	3
Chłopowy wyb. 3	0	3	3	4	3	4	3	4	0	0	0	2	2	2
Chłopowy wyb. 11							0	0	0	1	0	0	0	0
Czapiewice wyb. 9	0	1	2	2	0	4	3	3	0	0	0	0	0	0
Czapiewice wyb. 16						0	0	0	0	0	2	0	0	0
Czapiewice wyb. 20												0	2	1
Czarniż 30	3	0	5	3	4	4	3	3	3	2	0	3	1	2
Czarnowo 5	0	2	0	3	0	0	2	3	4	3	3	5	0	0
Czarnowo 6	3	2	5	3	4	5	4	3	4	1	0	2	0	0
Czarnowo 25														0
Czarnowo wyb. 41							0	0	0	3	0	2	0	1
Czernica														
Czyczkowy wyb. 16				3	0	3	2	2	1	3	3	3	3	2
Czyczkowy-Chelmowska	2	2												0
Czyczkowy-Główna 7	0	2	2	3	3	3	2	2	2	0	3	3	3	1
Gacnik 16	0	0	3	0	3	0	2	3	3	2	2	3	3	0
Gieldon														
Główczewice	0	3	4	2	3	0	0	2	3	0	0	0	0	0
Huta						0	0	0	0	0	0	3	2	3
Kaszuba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kinice	3	2	3	2	3	3	3	3	1	3	4	2	3	2
Kosobudy						4	0	0	1	3	0	3	3	0
Kosobudy wyb. 30											0	1	0	0

